

Magyar Közgazdasági Társaság

*„Bízom a hétköznappal
küzdő, csodát teremtő
emberekben.”*

Albert Sweitzer

EGYÜTT KÖNNYEBB...

*„A vajdasági gazdaságfejlesztési program I-II üteme
megvalósításának hatása a vajdasági magyar mezőgazdasági
termelőkre és vállalkozásokra” kutatási terv eredményeinek
kiértékelése*

Pleschinger Gyula
**A Magyar Közgazdasági
Társaság elnöke**

2025.05.28.

Előzmények

- A Vajdasági Magyar Szövetség felkérésére, prof. Somogyi Sándor és prof. Nagy Imre vezetésével 2012 – 2015 között elkészült a **Vajdasági Magyar Közösségek Terület- és Gazdaságfejlesztési Stratégiája és Akcióterve**. Magyarország Kormánya 2015. november 18-án, meghozta az 1830/2015. (XI. 21.) számú Korm.sz. határozatot a vajdasági magyar közösségek terület- és gazdaságfejlesztési stratégiájáról, amelyben forrást biztosít a megvalósításához 2015 – 2018 időszakban- I. ütemben, majd 2019 - 2023-ig II. ütemben.
- A program megvalósításával a Prosperitati Alapítványt bízta meg, amely 10 pályázati körben, mintegy **55 pályázati kiírást** jelentetett meg, amelyekre **15847 pályázati beadvány érkezett be**. Eddig összesen 14272 pályázat került támogatásra, amelyek megvalósítása mintegy 60,7 Mrd dinár beruházást jelent 29,1 Mrd dinár vissza nem térítendő támogatás, 20,9 Mrd dinár önerő és 5,45 Mrd dinár kamattámogatott hitel felhasználásával.
- A pályázati rendszerben több mint **5600 mezőgazdasági termelő, 2233 vállalkozás, 1111 fiatal házpályázó és 667 induló vállalkozó vett részt, valamint 5374 ha termőföld megvásárlására került sor**. Az I. fejlesztési ciklus 2018-ban zárult le, amelyet 2019-től kezdődően újabb fejlesztési ciklus követ egészen 2023-ig.

A kutatás célkitűzései

A kutatás célja, hogy felmérje a gazdaságfejlesztési program eredményeit, megítélését, intézkedéseinek hatását a vajdasági magyar mezőgazdasági termelők és vállalkozások megmaradására, fejlődésére, versenyképességének növekedésére. Továbbá az a cél, annak megismerése, hogy a gazdaságok és vállalkozások fejlesztése milyen hatást gyakorolt a hozzájuk kapcsolódó személyek, családtagok és munkavállalók szülőföldön való boldogulásában. Emellett további cél megismerni a vajdasági gazdálkodók és vállalkozók érvényesülési lehetőségeit, véleményüket, kilátásaikat saját maguk, családtagjaik, alkalmazottaik vonatkozásában. A kérdőíves felmérést több, mint 8862 nyertes pályázó kapta kézhez, és 2458 pályázó küldte vissza.

A kérdőíves felmérés eredményei alapján a felmérés kiértékelésében való közreműködésre a Prosperitati Alapítvány a Magyar Közgazdasági Társaságot kérte fel. A kiértékeléshez szükséges adatok megszerzéséhez a Prosperitati Alapítvány nyújtott segítséget.

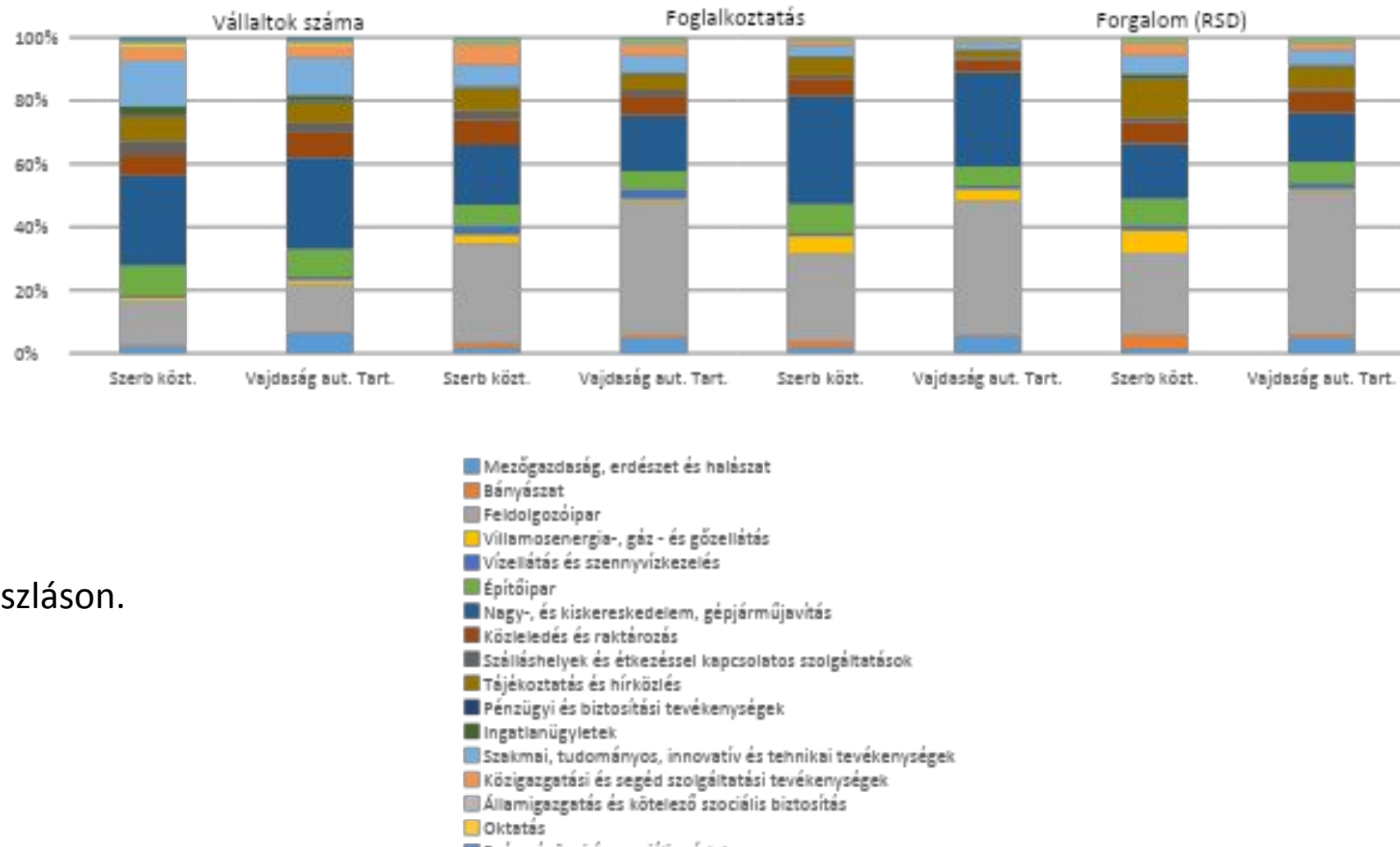
A Vajdasági Gazdaságfejlesztési Program eredményeivel kapcsolatos hipotézisek:

- A gazdaságfejlesztési program sikeresen valósul meg Vajdaságban, jelentős plusz lehetőséget jelent a vajdasági gazdálkodók és vállalkozók számára, egy párhuzamos fejlődési lehetőség, ami hozzájárul ahhoz, hogy ma Vajdaságban előnyt jelent magyarnak lenni.
- A gazdaságfejlesztési programnak köszönhetően nőtt a vajdasági magyar vállalkozók és gazdálkodók versenyképessége és megbecsültsége is a régióban.
- A programban elnyert támogatás jelentős mértékben hozzájárult a sikeresen pályázók fejlődéséhez, javultak a gazdaságok és a vállalkozások eredményei.
- A támogatott projektek megvalósításának köszönhetően nőtt a sikeres pályázók, családtagjaik és alkalmazottjaik szülőföldön való maradásának és boldogulásának lehetősége, jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy Vajdaságban képzeljék el jövőjüket.
- A gazdaságfejlesztési program megvalósítása a jövőben is kulcsfontosságú a vajdasági magyar közösség számára.

Vállalatok megoszlása tevékenységi körök szerint

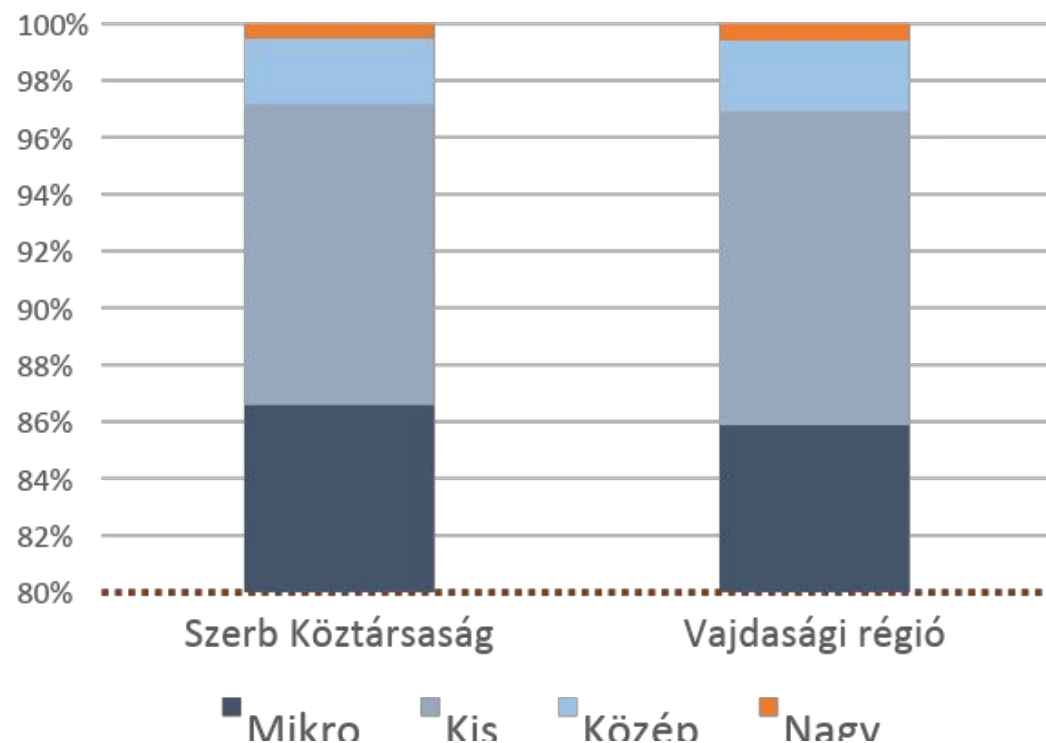
A Gazdaságfejlesztési Program II. üteme lényegében nem változtatott a Szerb Köztársaság és a Vajdasági Autonóm Tartomány közt hagyományosan kialakult gazdaság-szerkezeti megoszláson.

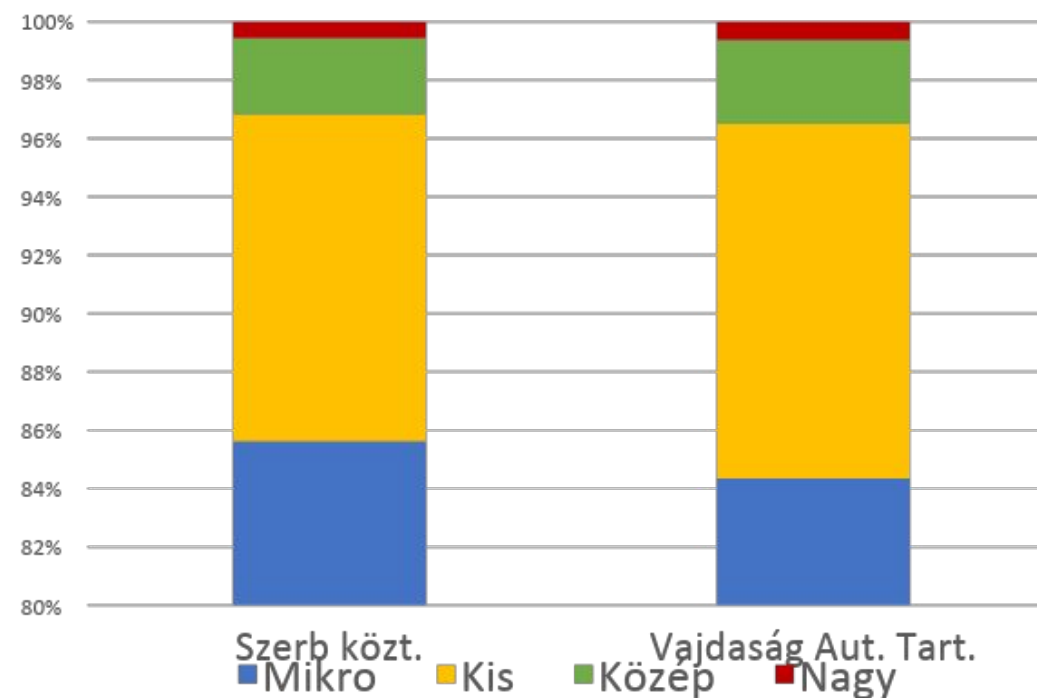

A Vajdasági Régió gazdasági szerkezete – a II. ütemre a Vajdasági régióban nőtt a kisvállalkozások és csökkent a mikrovállalkozások aránya

VÁLLALATOK MEGOSZLÁSA MÉRETÜK SZERINTI BONTÁSBAN I. ÜTEM

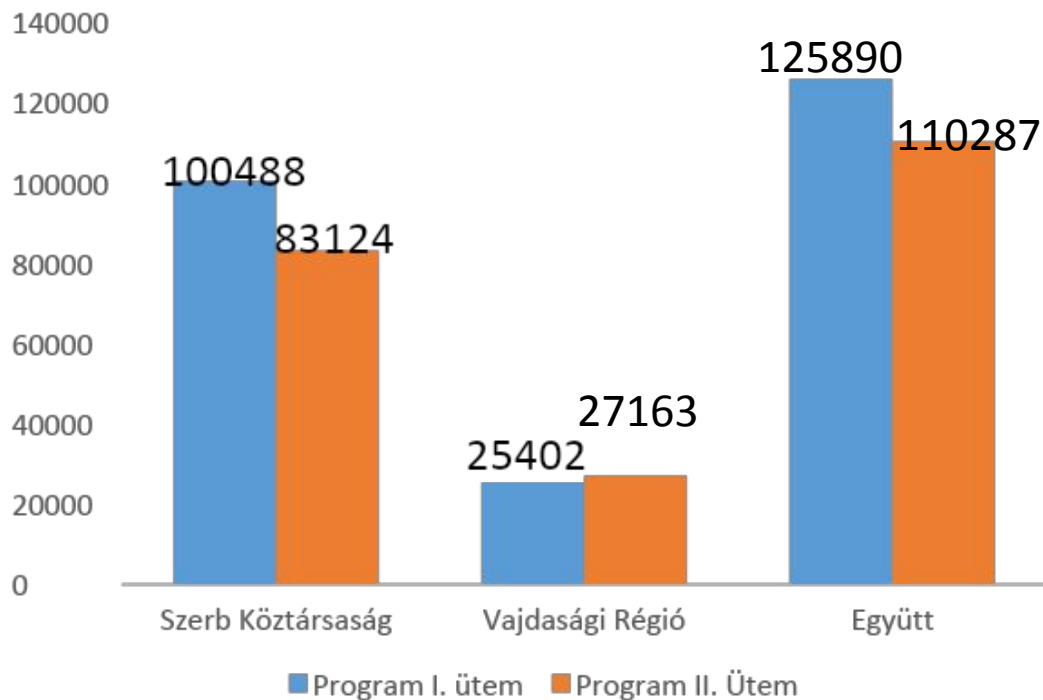
VÁLLALATOK MEGOSZLÁSA MÉRETÜK SZERINTI BONTÁSBAN II. ÜTEM

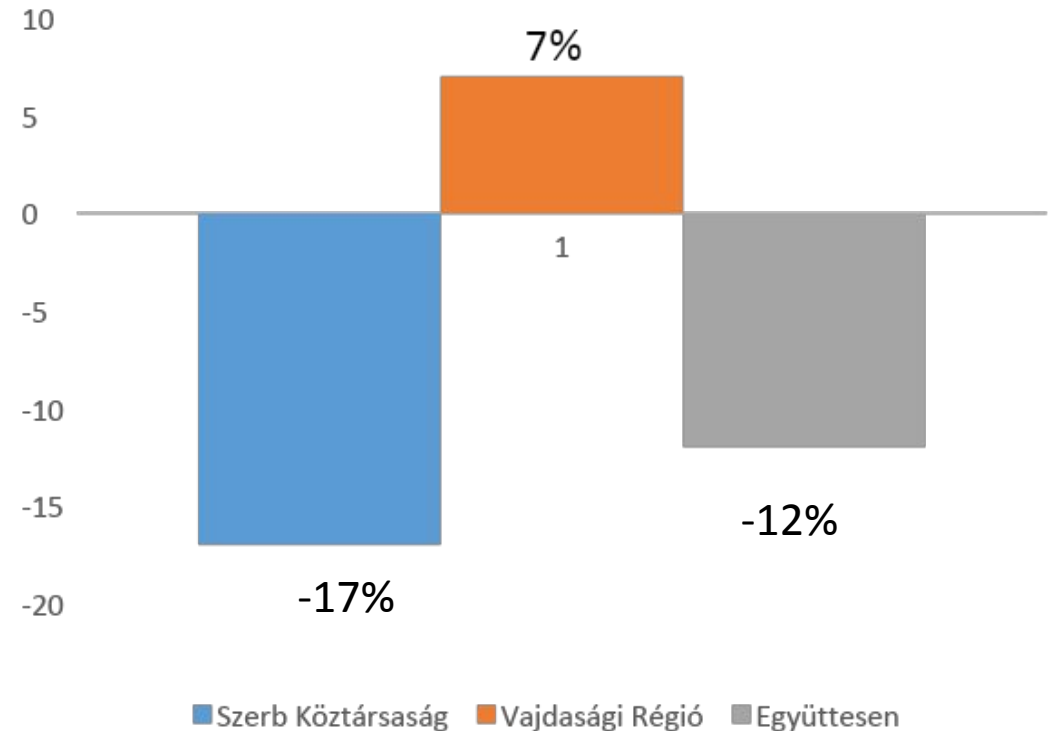

A gazdaságfejlesztési program hozzájárulhatott ahhoz, hogy a Vajdasági régióban nőtt a vállalkozások száma, míg a Szerb Köztársaságban összességében visszaesett a számuk

A vállalkozások számának alakulása a Program I. és II. Ütemének lezárása után (db)

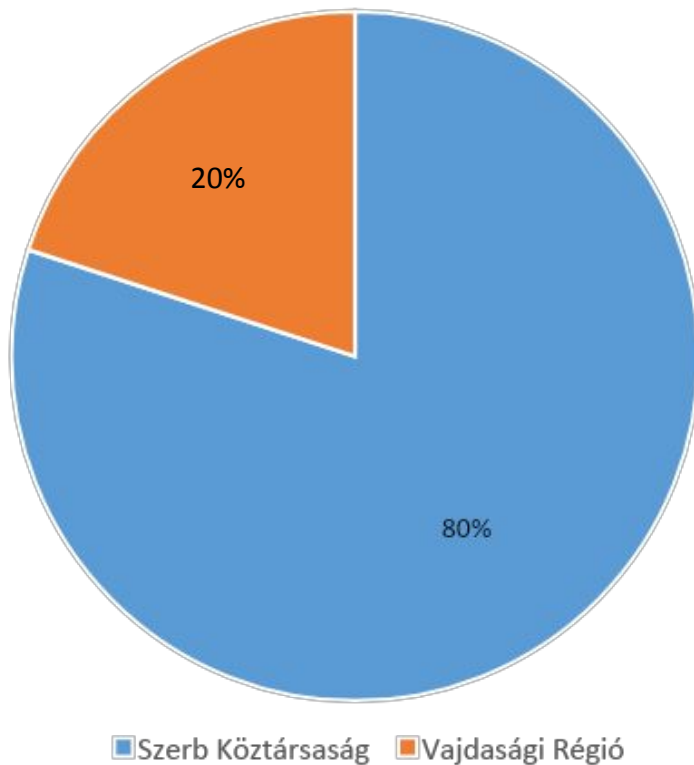
A vállalkozások számának alakulása a Program időtartama alatt (%)

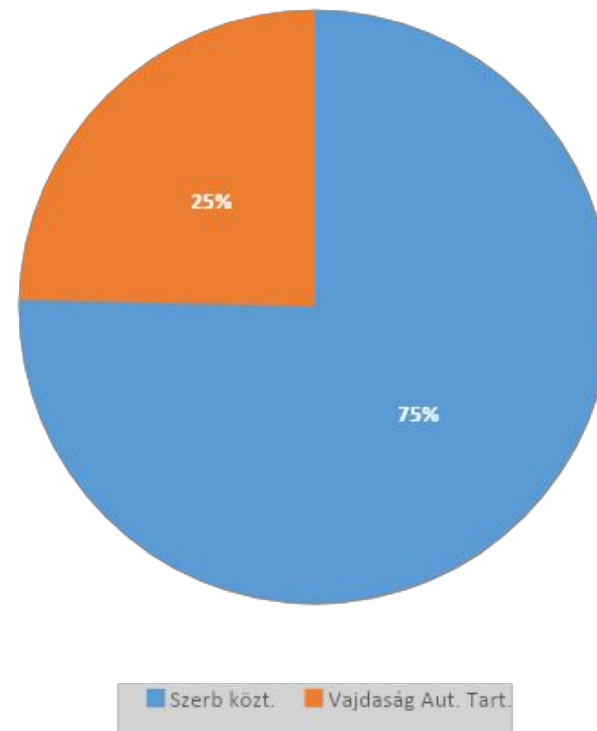

A Vajdasági Régió gazdasági szerkezete a Program II. Üteme lezárását követően

VAJDASÁGI RÉGIÓ SZERBIÁHOZ
VISZONYÍTOTT ARÁNYA
(vállalatok száma alapján) I. ÜTEM

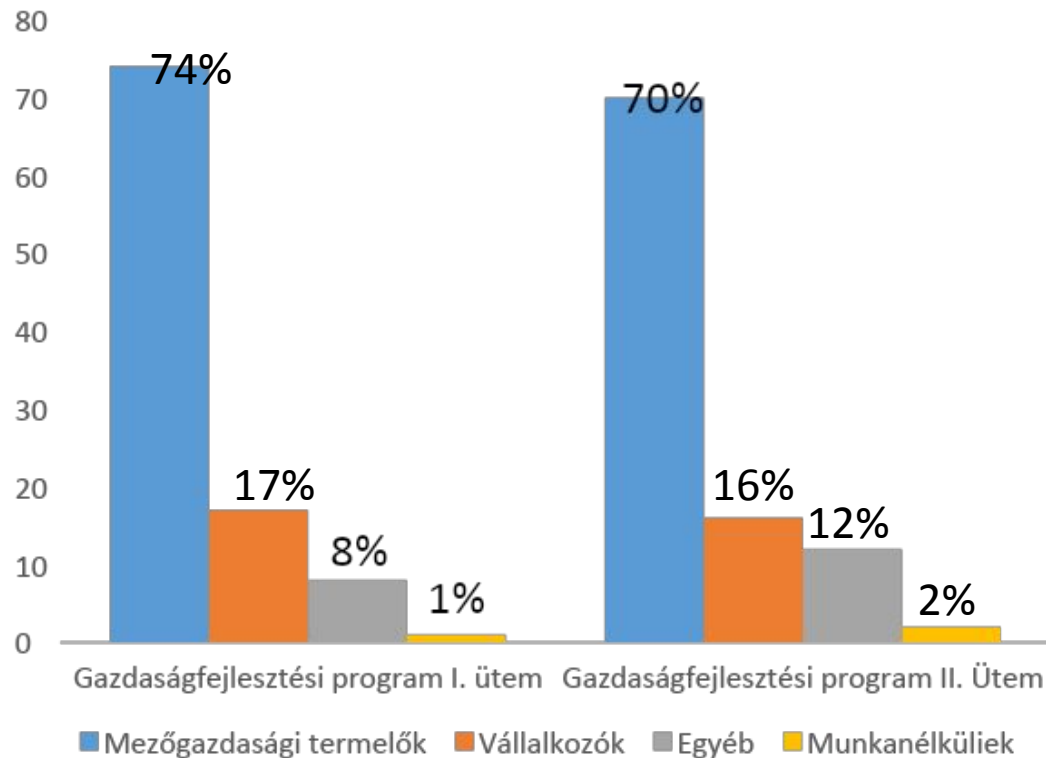
VAJDASÁGI RÉGIÓ SZERBIÁHOZ
VISZONYÍTOTT ARÁNYA
(vállalatok száma alapján) II. ÜTEM

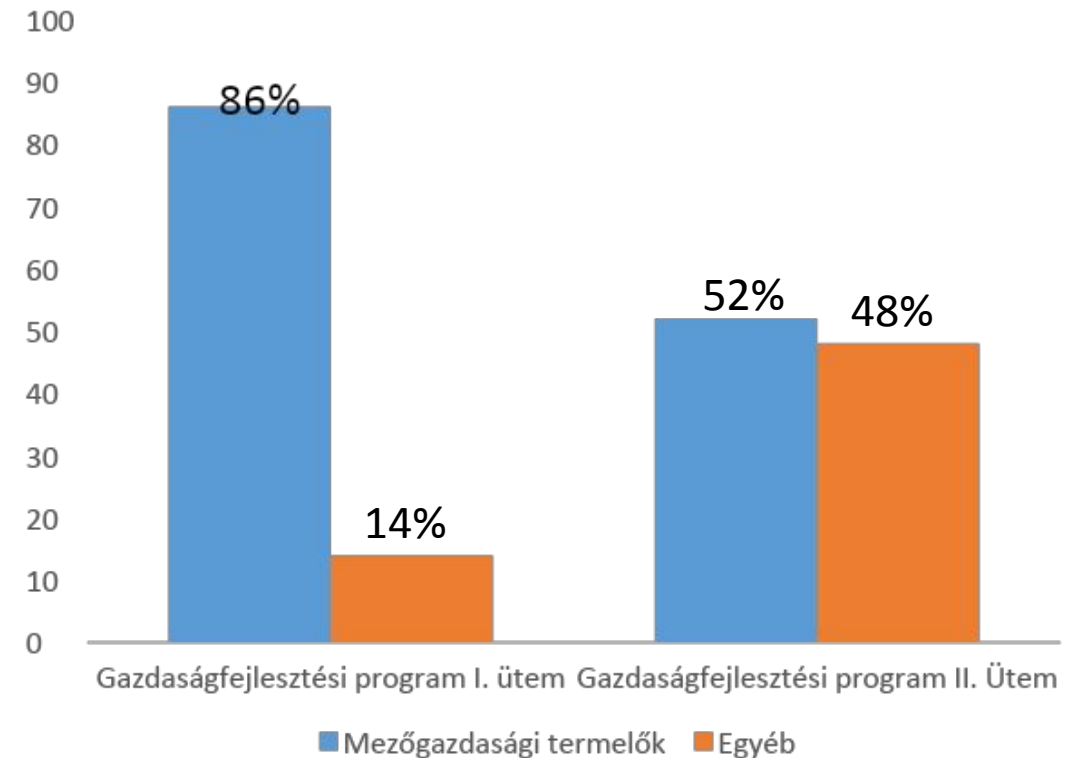

A mezőgazdasági termelők a II. ütemben is prioritást élveztek a pályáztatás során, de a támogatások összege tekintetében az egyéb pályázók megközelítették a mezőgazdasági termelőket

A megítélt támogatások a pályázók száma alapján (%)

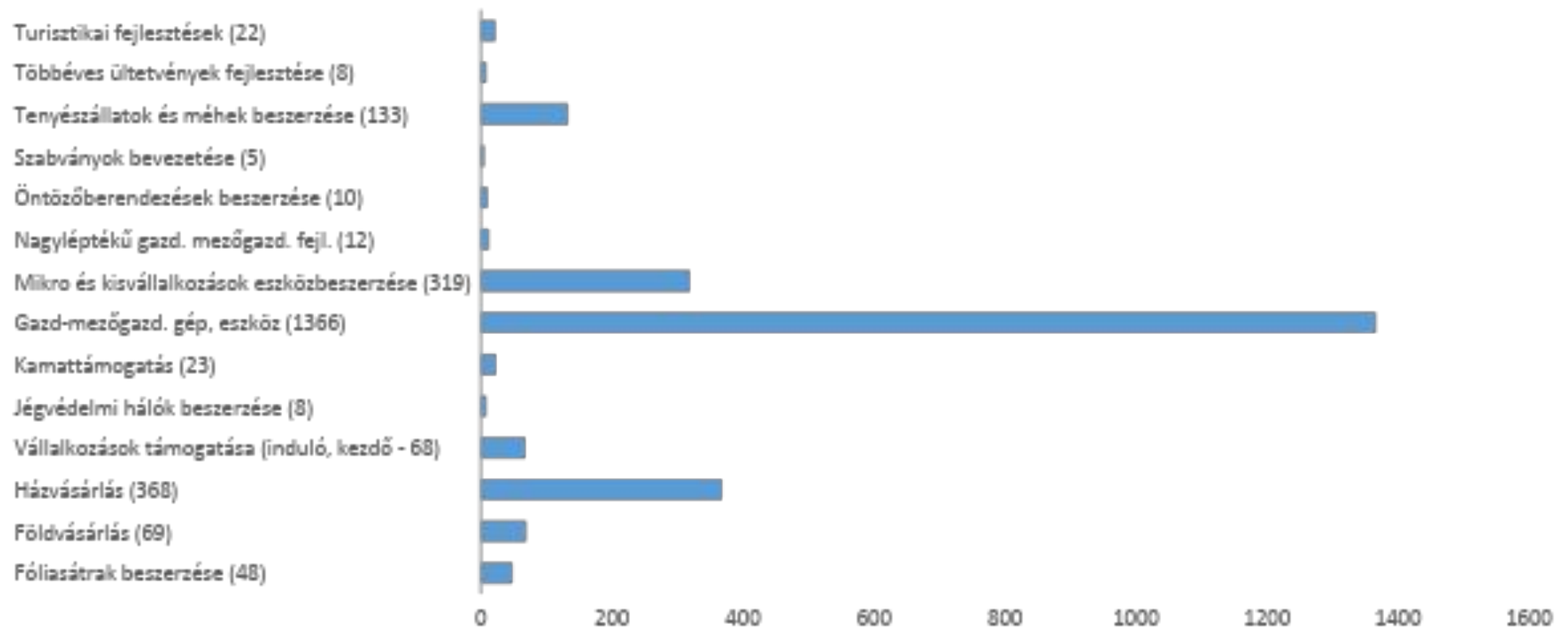

A megítélt támogatások a támogatás összege alapján (%)

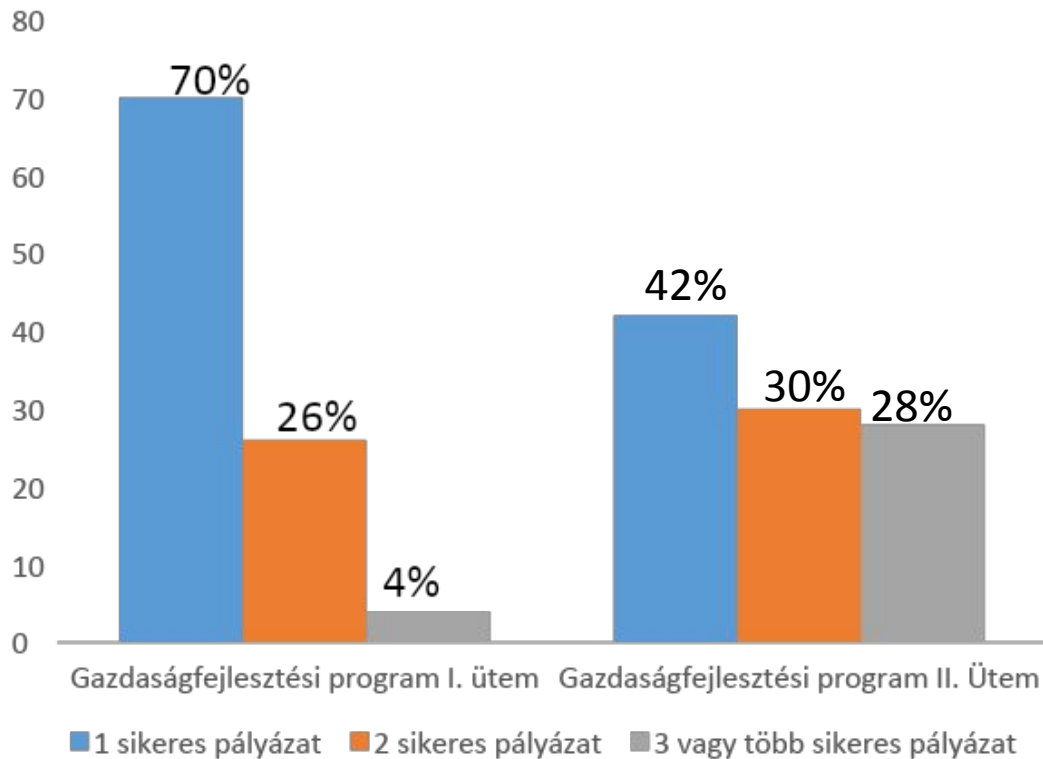
A támogatásokat a pályázók széles körben használták fel – kiugróan gazdasági, mezőgazdasági eszközvásárlásra

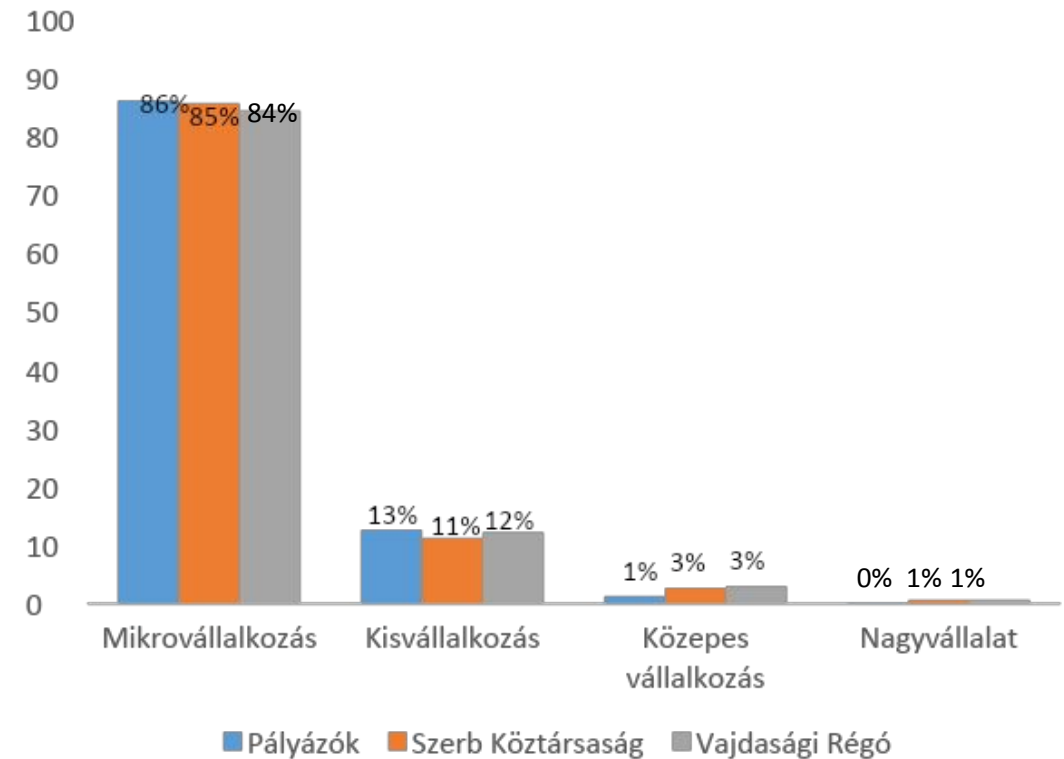

A program II. ütemére a megszerzett rutin következtében megnőtt a 2, illetve 3 vagy annál több sikeres pályázat aránya, de az I. ütemhez hasonlóan a mikrovállalkozások tudják magukénak a legtöbb sikeres pályázatot.

A sikeres pályázatok számának alakulása az I. és a II. ütemben (%)

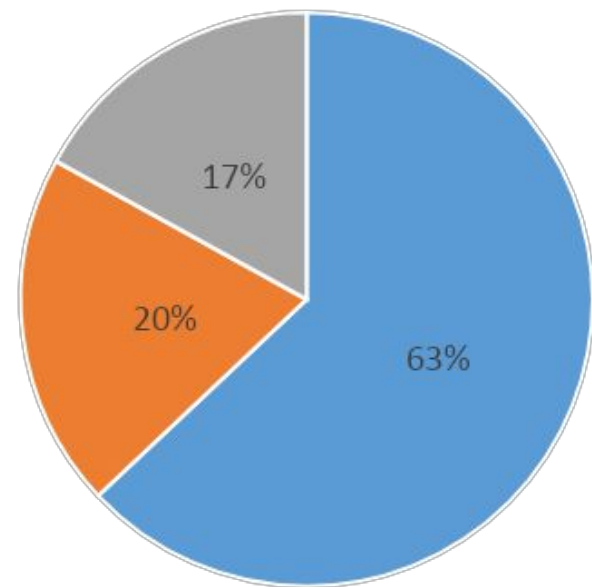
A sikeres pályázók vállalatméret szerinti megoszlása (%)

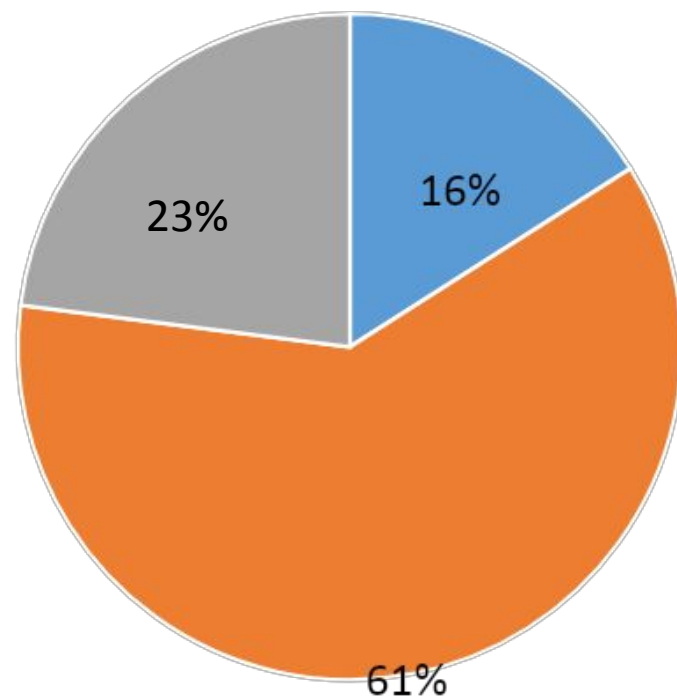
A II. ütemben a pályázók meghatározó többsége már középfokú végzettséggel rendelkezik és nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya

Program I. ütem

■ Alapfokú ■ középfokú ■ Felsőfokú

Program II. ütem

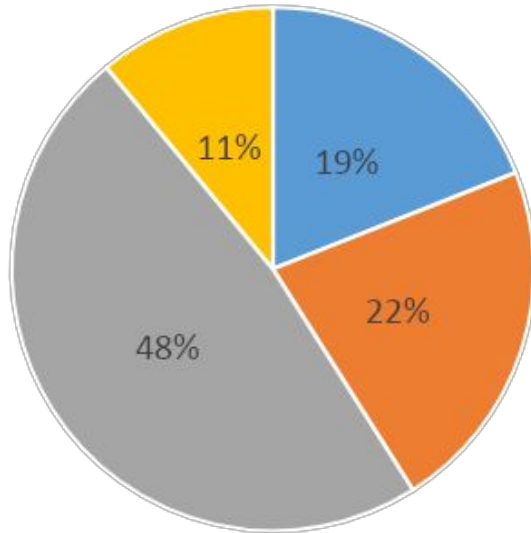

■ Alapfokú ■ Középfokú ■ Felsőfokú

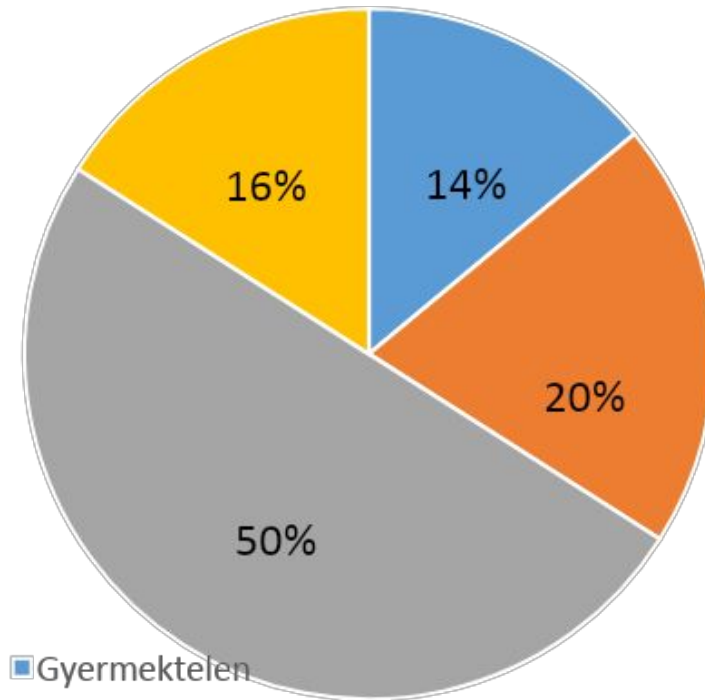
A nyertes pályázók körében a demográfiai mutatók az I. ütemhez képest észrevehetően javultak

Gazdaságfejlesztési program I. ütem

■ Gyermektelen
■ 1 gyermek
■ 2 vagy több gyermek
■ 3 vagy több gyermek

Gazdaságfejlesztési program II. ütem

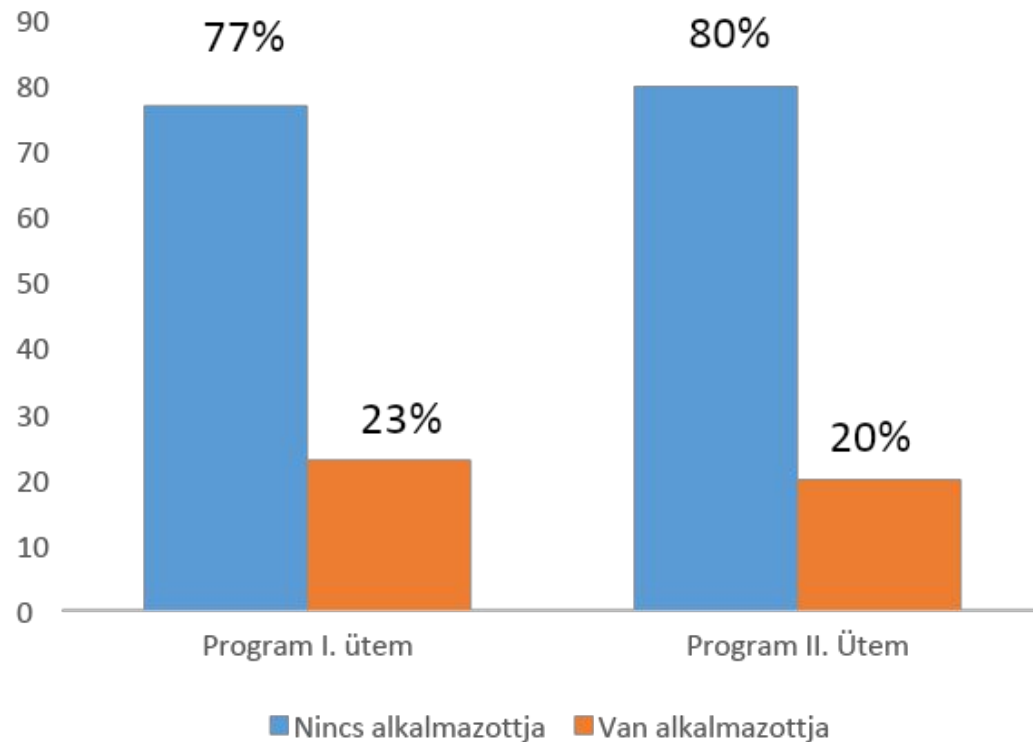

■ Gyermektelen
■ 1 gyermek
■ 2 vagy több gyermek
■ 3 vagy több gyermek

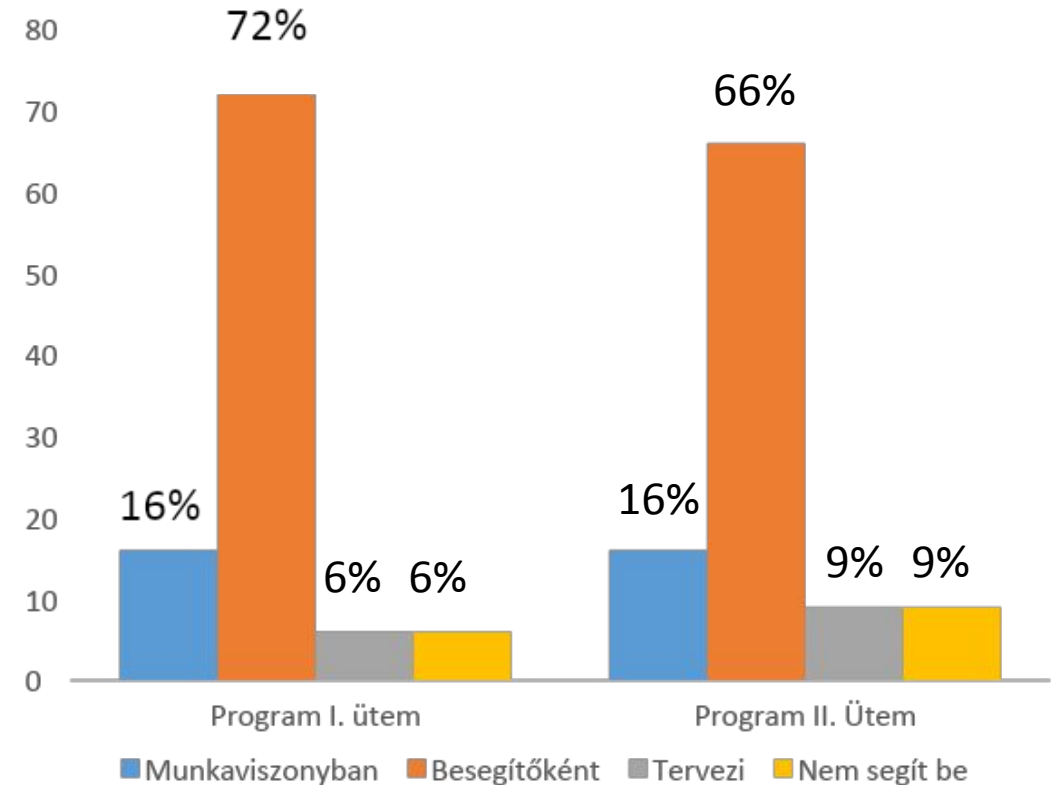

A program I. üteméhez képest kismértékben csökkent az alkalmazottakkal működő vállalkozások, és a vállalkozások működtetésében résztvevő családtagok száma

Pályázók megoszlása alkalmazottak alapján

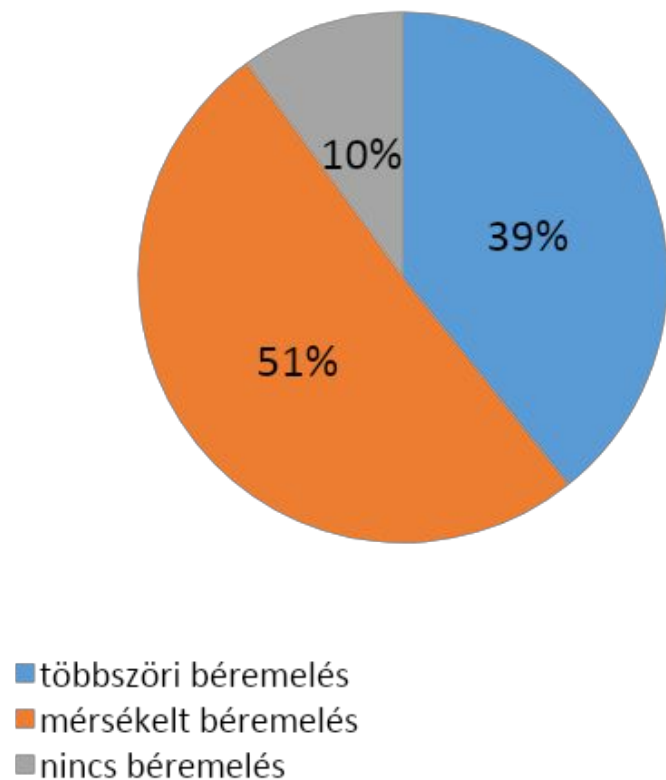
Családtagok szerepe a vállalkozásban

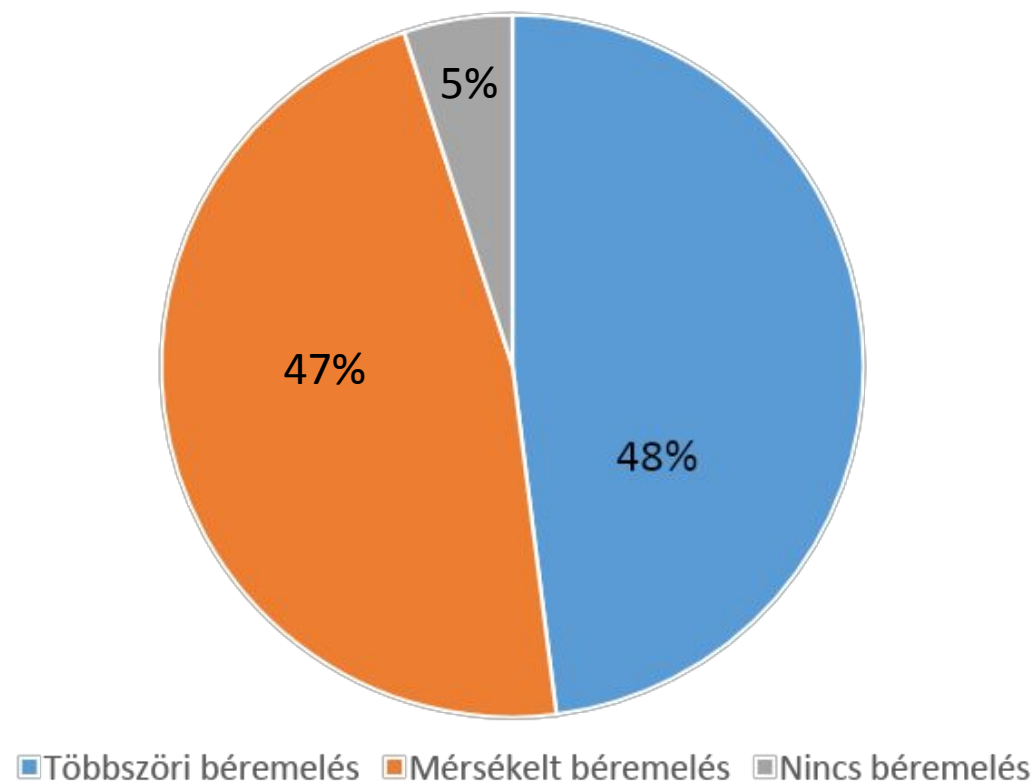

A gazdaságfejlesztési program II. üteme során összességében több lehetőség nyílt az alkalmazottak bérfelállítására

Program I. ütem

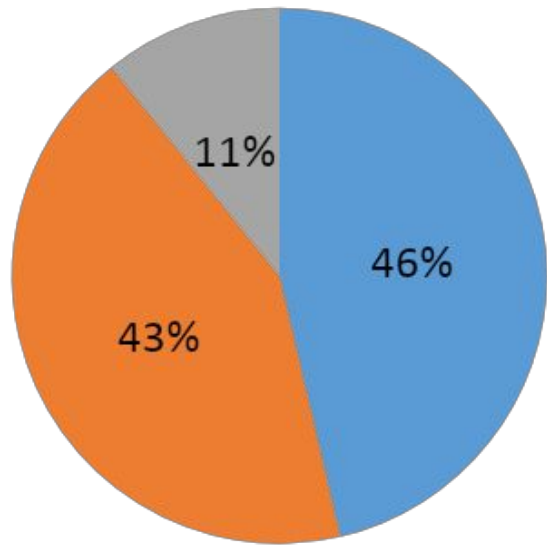
Program II. ütem

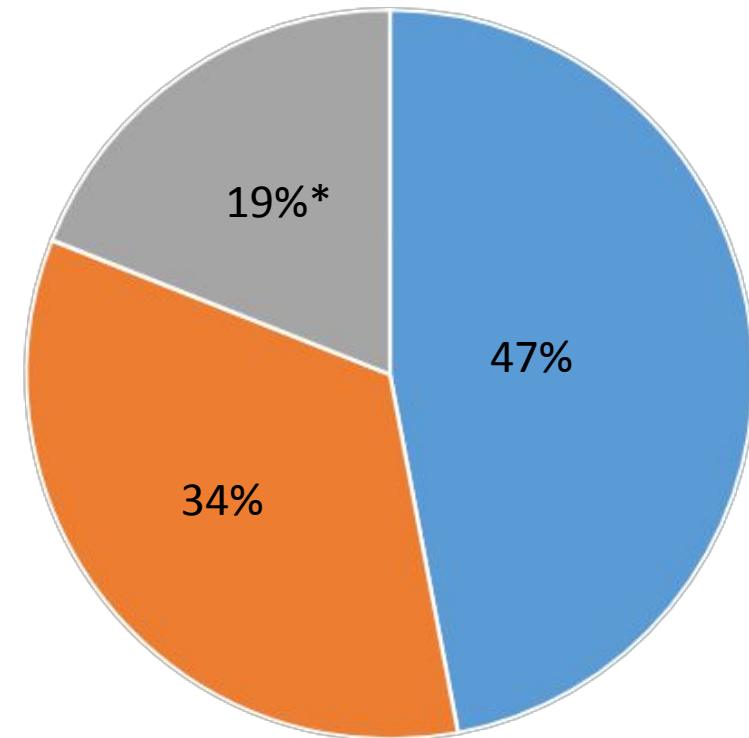
A gazdaságfejlesztési program II. üteme végére az alkalmazotti bérek szerbiai átlagkeresethez viszonyított mértéke javult

Program I. ütem

■ minimálbér körül ■ átlagkereset körül ■ átlagkereset fölött

Program II. ütem

■ Minimálbér körül ■ Átlagkereset körül ■ Átlagkereset fölött

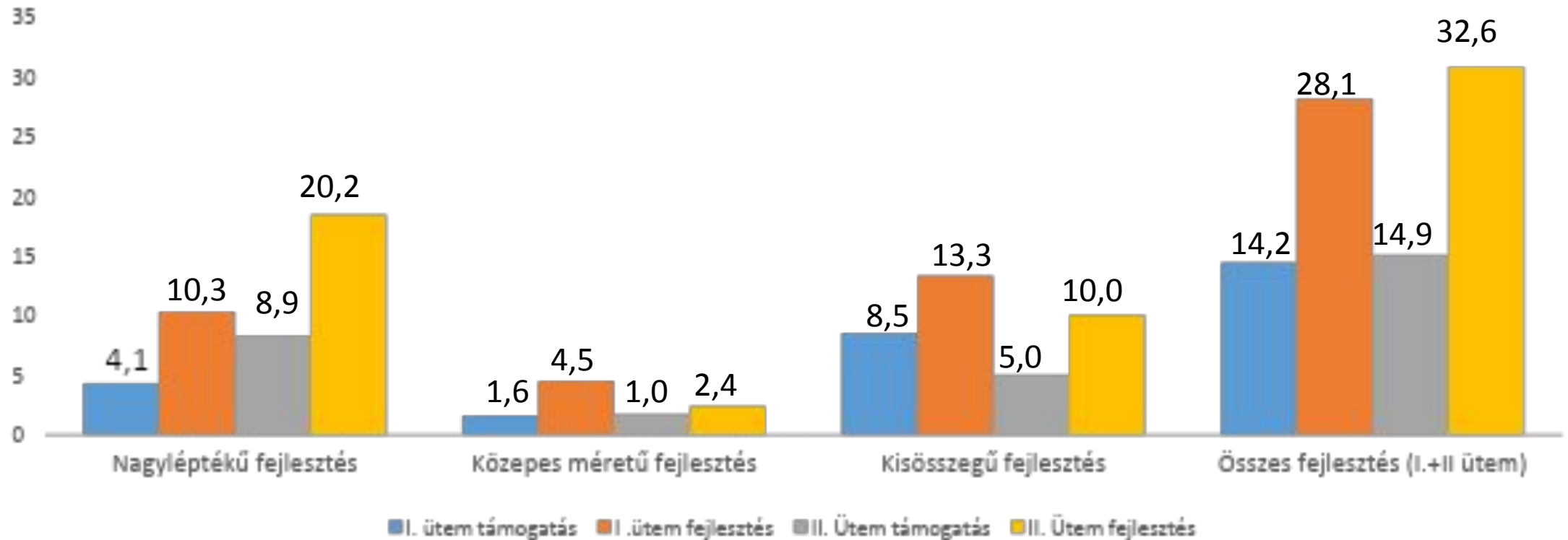
* Ebből 2% nemzetközi viszonylatban is versenyképes

Forrás: Prosperitási Alapítvány, saját szerkesztés

1 RSD támogatás az I. ütemben 1,98 RSD, a második ütemben 2,19 RSD fejlesztés megvalósulását tette lehetővé

Az I. ütemben a kisösszegű, a II. ütemben már a nagyléptékű fejlesztések domináltak
(milliárd RSD)

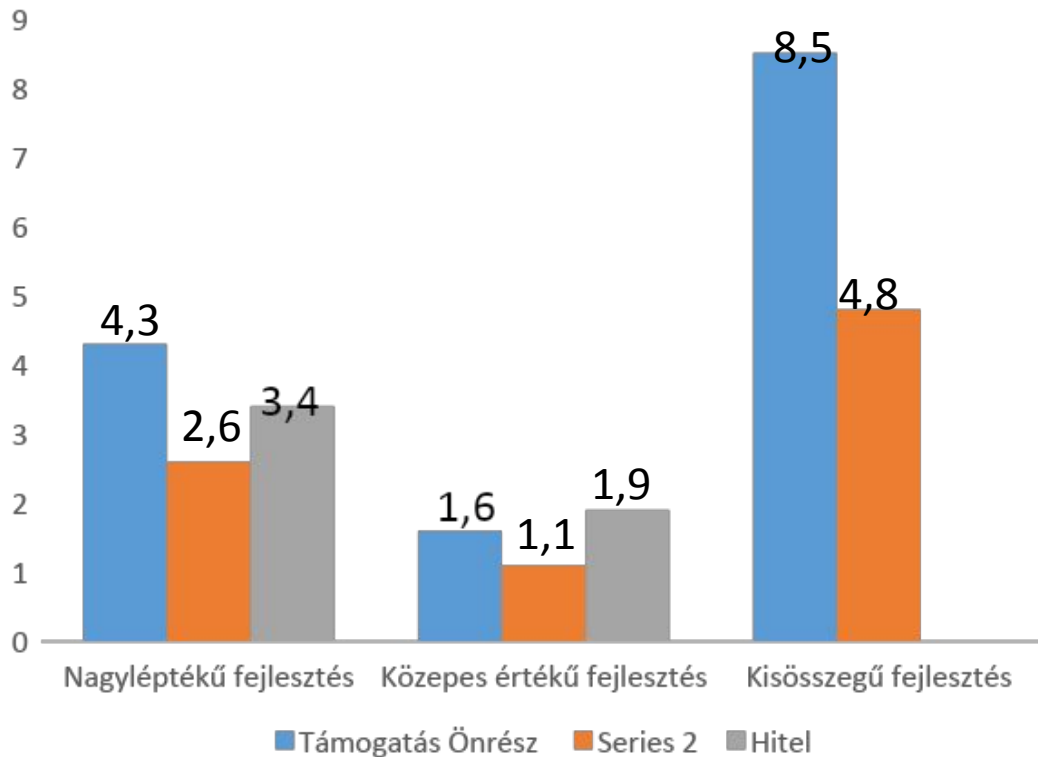
1 RSD támogatás az I ütemben 1,98 RSD, a második ütemben 2,19 RSD fejlesztés megvalósulását tette lehetővé – II.

	Projektek száma		Támogatás értéke		Projektek összértéke		Támogatás-áttétel	
			(millió RSD)		(millió RSD)			
	I. ütem	II. Ütem	I. ütem	II. Ütem	I. ütem	II. Ütem	I. ütem	II. Ütem
Támogatott projekt összesen	10 144	4 128	14 204	14 910	28 130	32 619	198,0%	218,8%
Nagyléptékű fejlesztés	23	58	4 109	8 939	10 274	20 182	250,0%	225,8%
Közepes léptékű fejlesztés	166	86	1 578	1 000	4 544	2 430	288,0%	243,0%
Kisösszegű támogatások	9 955	3 984	8 517	4 971	13 312	10 007	156,3%	201,3%
Falusi házvásárlás	601	562	704	664	890	814	126,4%	122,6%
Cégek eszközbeszerzése	1 071	876	799	1 005	1 299	1 456	162,6%	144,9%
Turisztikai projektek	57	74	77	71	105	82	136,4%	115,5%
Kisértékű mezőgazdasági fejlesztések	7 912	1 059	6 687	1 363	10 311	1 918	154,2%	140,7%
Kezdő vállalkozások támogatása	94	575	67	503	70	531	104,5%	105,6%
Földvásárlás	220	838	183	1 366	637	5 206	348,1%	381,1%

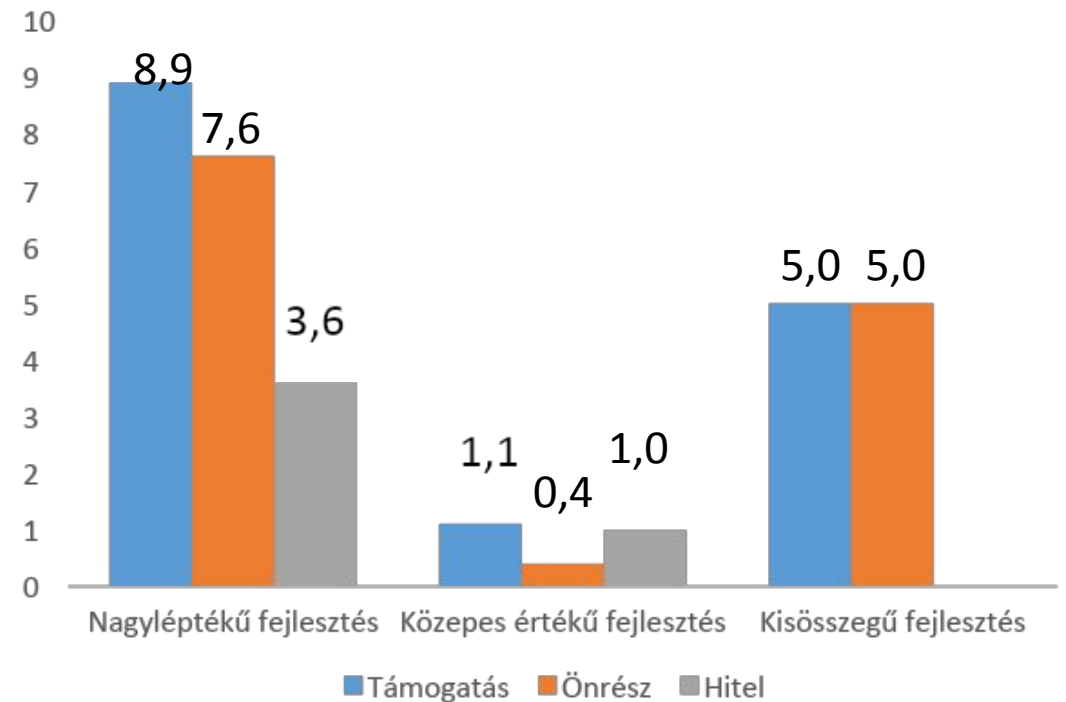

A gazdaságfejlesztési program II. ütemében a nagyléptékű és közepes értékű fejlesztéseknél még volt szerepe a bankhitelnek, de az I. ütemnél kisebb mértékben

Fejlesztések finanszírozási forrásai I. ütem
(Mrd RSD)

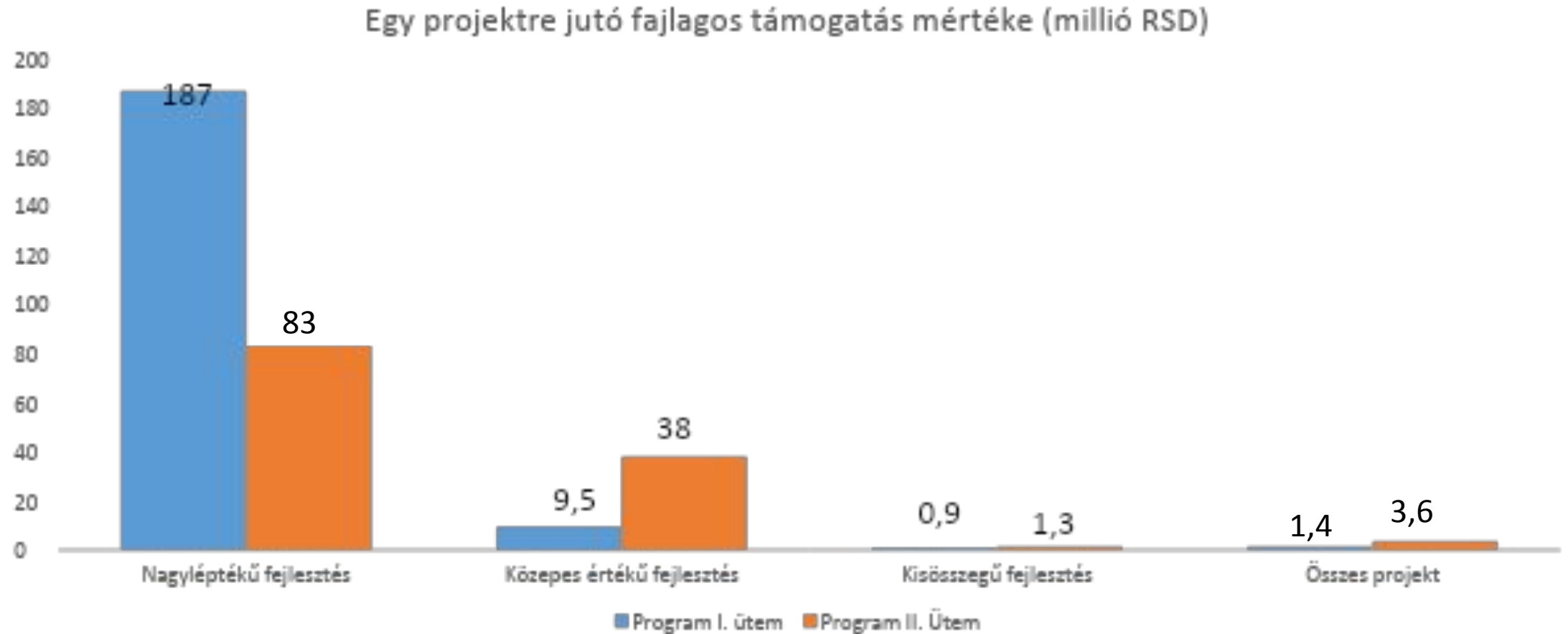

Fejlesztések finanszírozási forrásai II. ütem
(Mrd RSD)

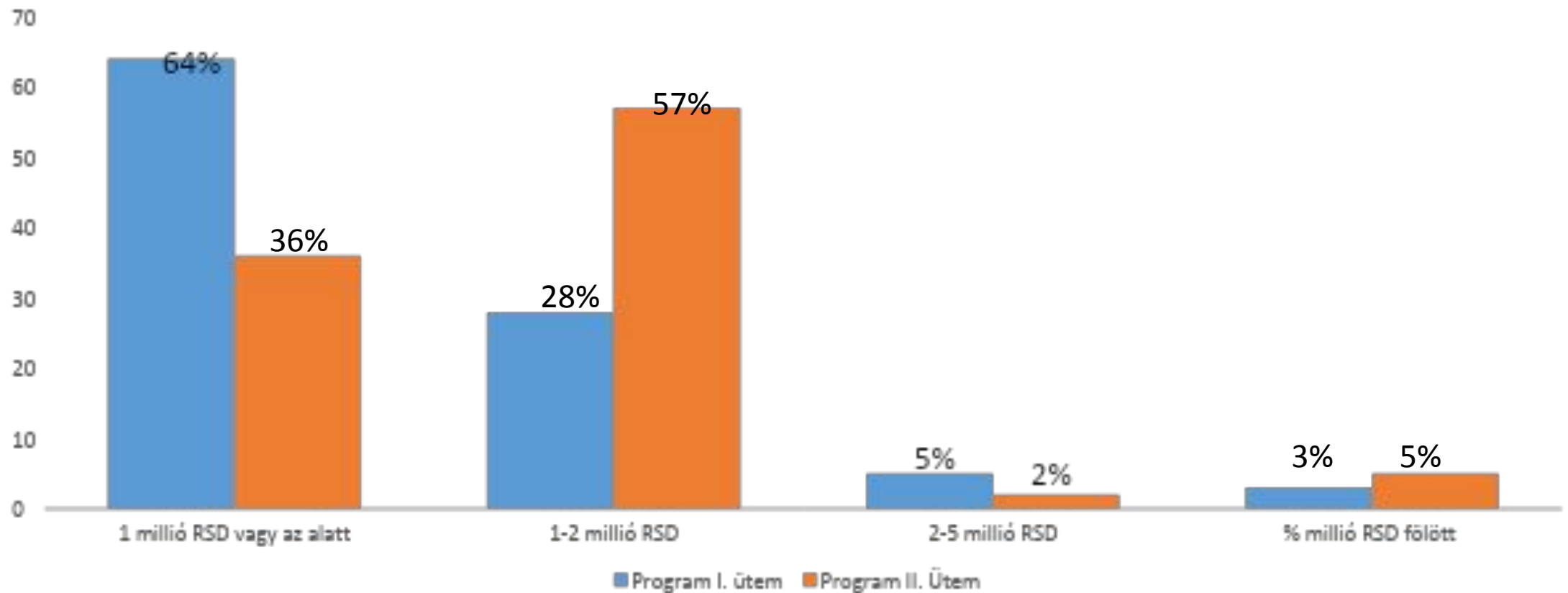
A támogatások fajlagos mértéke mindkét ütemben jelentős szórást mutat, de a II. ütemben az I. ütemhez képest jóval kiegyensúlyozottabb.

Az I. ütemben az 1 millió RSD alatti, a II. ütemben már az 1-2 millió RSD közötti támogatások domináltak. A II. ütemben csaknem megduplázódott az 5 millió RSD fölötti támogatások aránya.

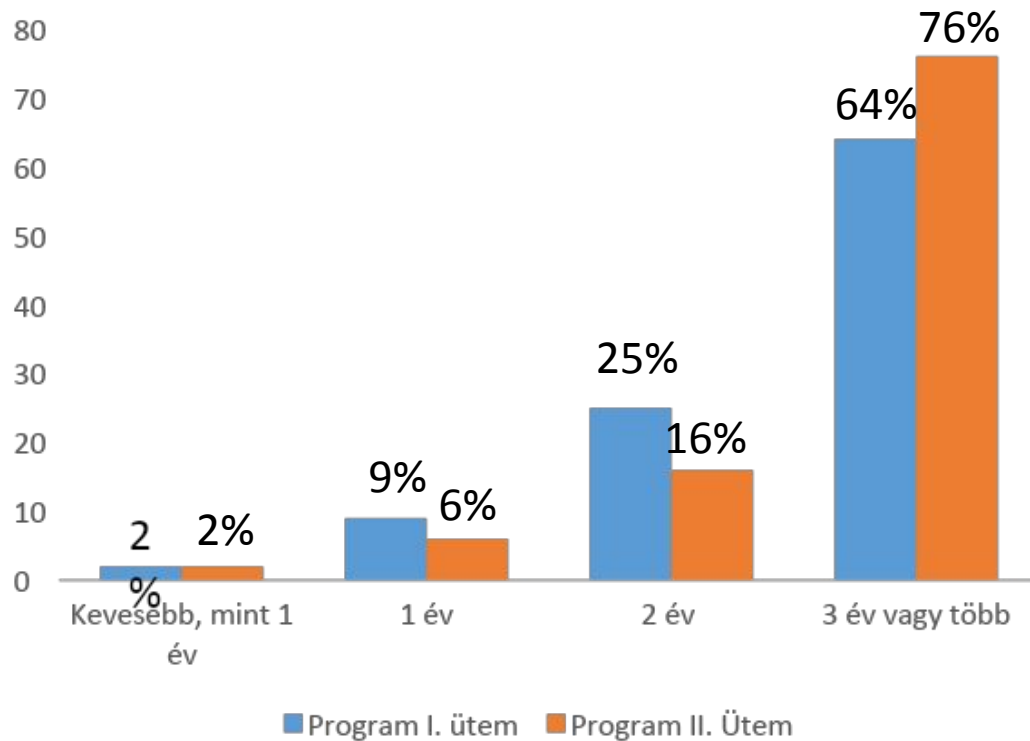
A pályázók megoszlása az igényelt támogatás alapján

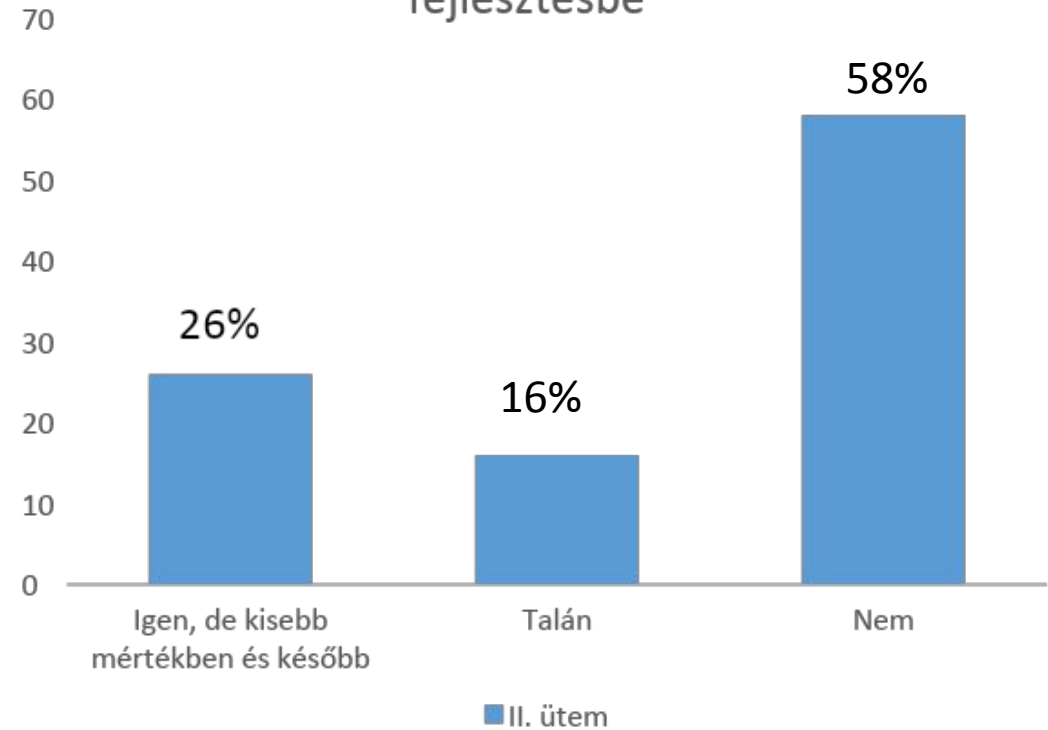

A vállalkozások túlnyomó többsége számára 3 év vagy annál hosszabb idő saját eredménye tudta volna biztosítani a forrást a fejlesztés megvalósításához, így többségük a támogatás nélkül nem is kezdett volna bele.

Saját eredményből hány év alatt valósulhatott volna meg a fejlesztés?

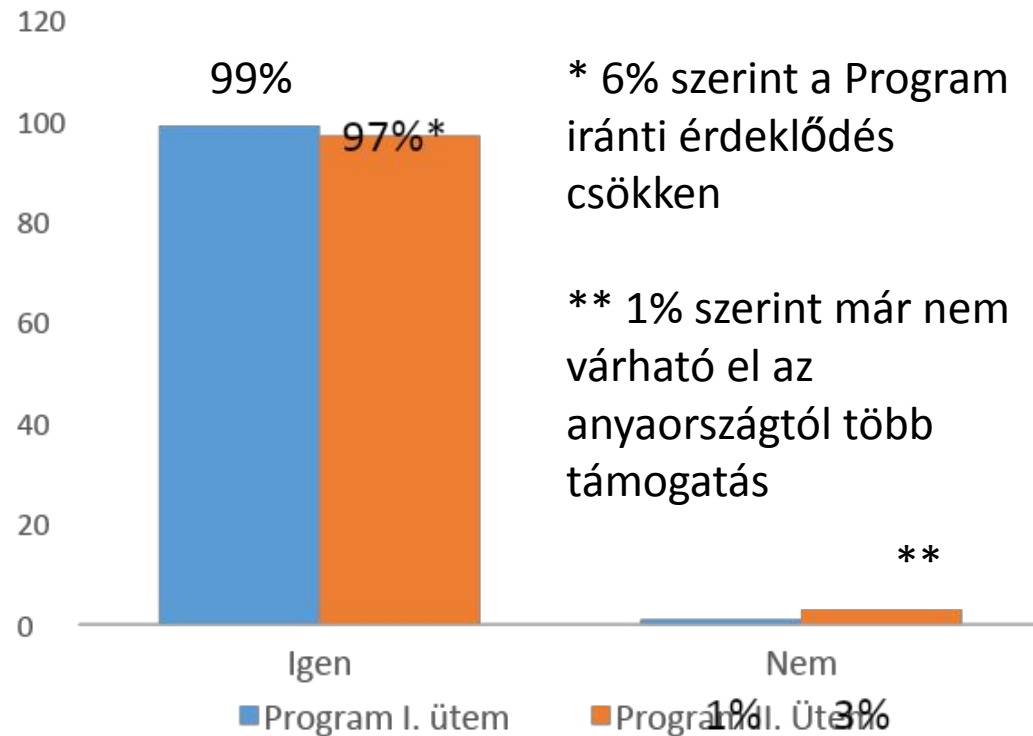
II. Ütemben pályázók több, mint fele támogatás nélkül nem kezdett volna bele a fejlesztésbe

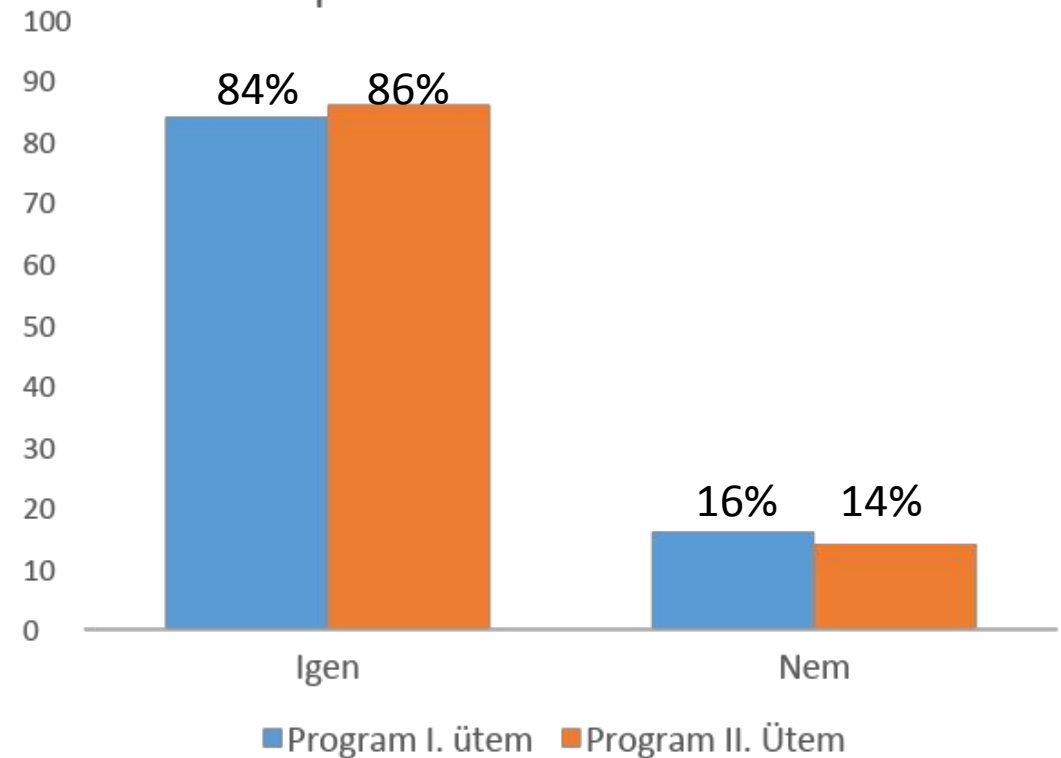

A pályázók döntő többsége rendelkezik további fejlesztési elképzelésekkel és üdvözlőné a Gazdaságfejlesztési Program folytatását

Fontosnak tartja a Program folytatását

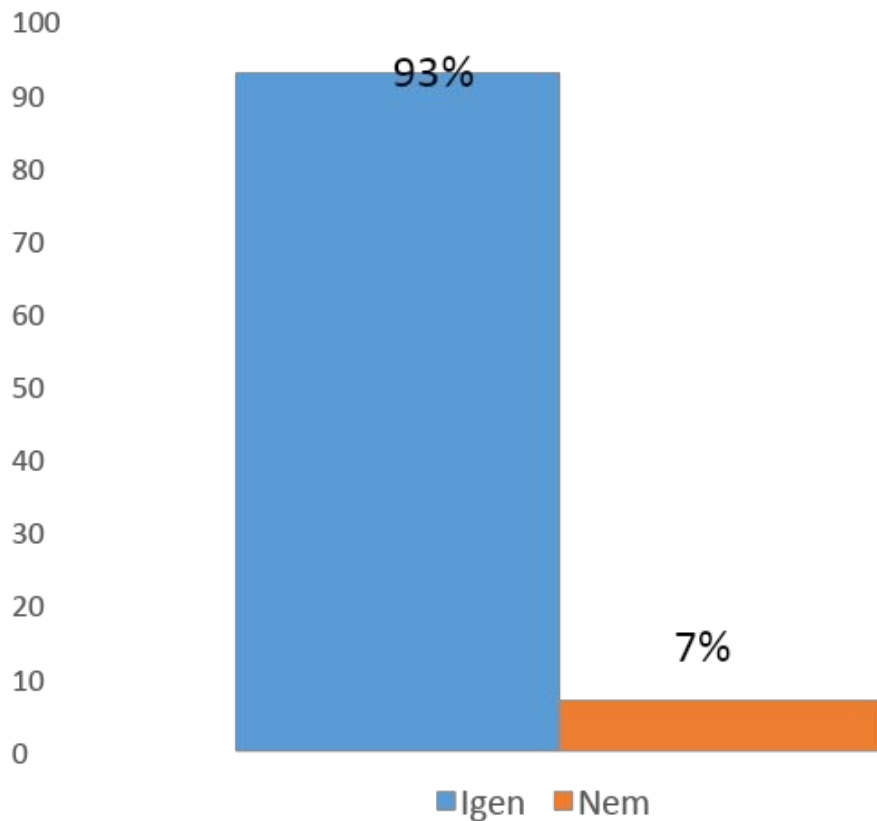
Rendelkezik további fejlesztési elképzelésekkel

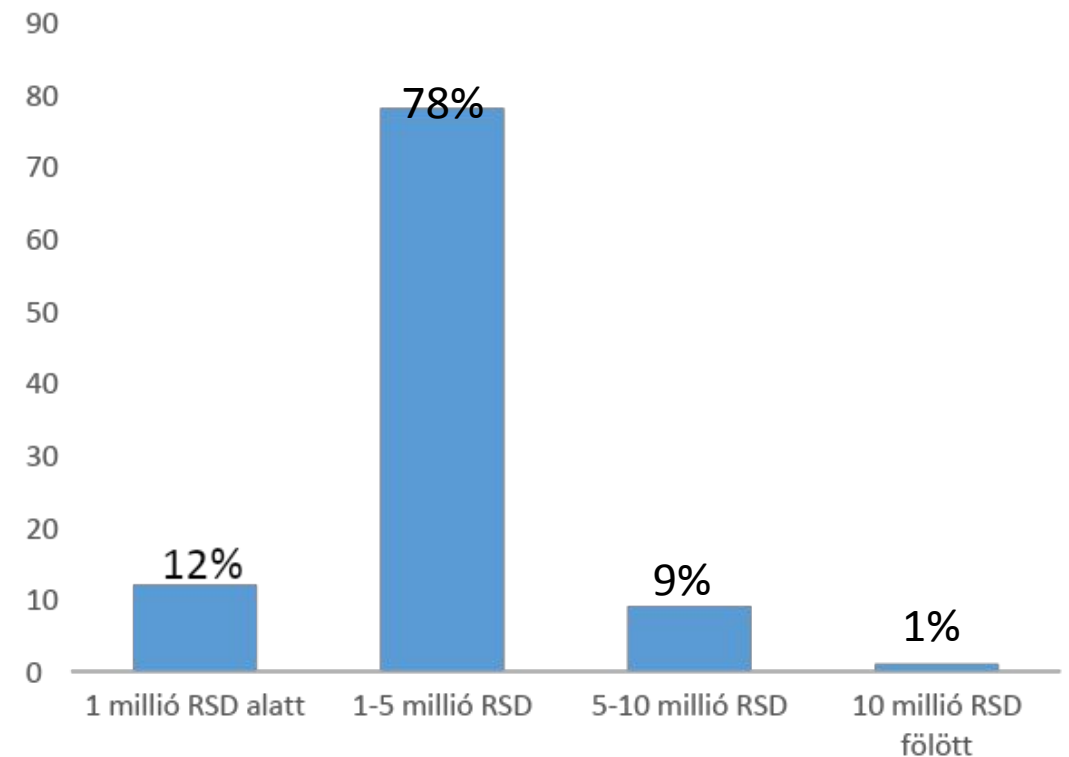

A Program folytatása esetén a megkérdezettek döntő többsége ismét élne a pályázat lehetőségével, az elkészült fejlesztési elképzelések zöme 1-5 millió RSD közötti támogatást igényelne

Lehetőség esetén újra pályázna

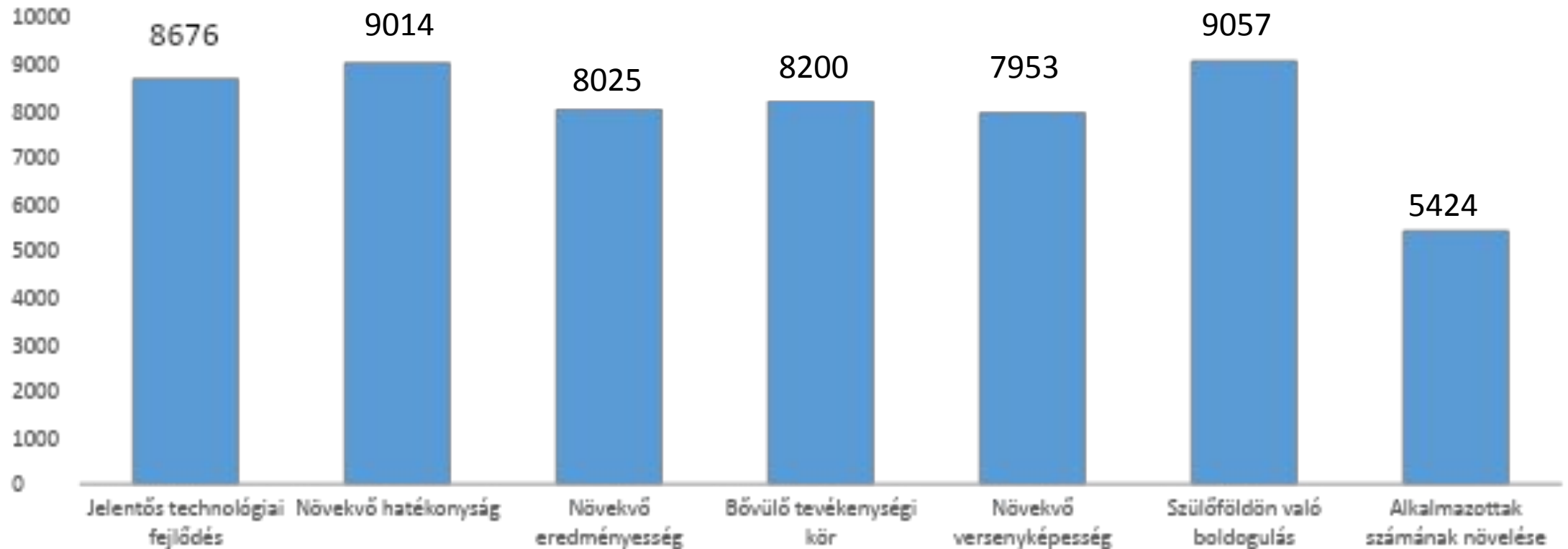
A megpályázni tervezett támogatás mértéke

A Prosperitati Alapítvány által támogatott projektek legnagyobb mértékben a szülőföldön való boldogulást és a hatékonyság növekedését támogatták, legkevésbé az alkalmazottak számának növeléséhez, a munkahelyteremtéshez járultak hozzá.

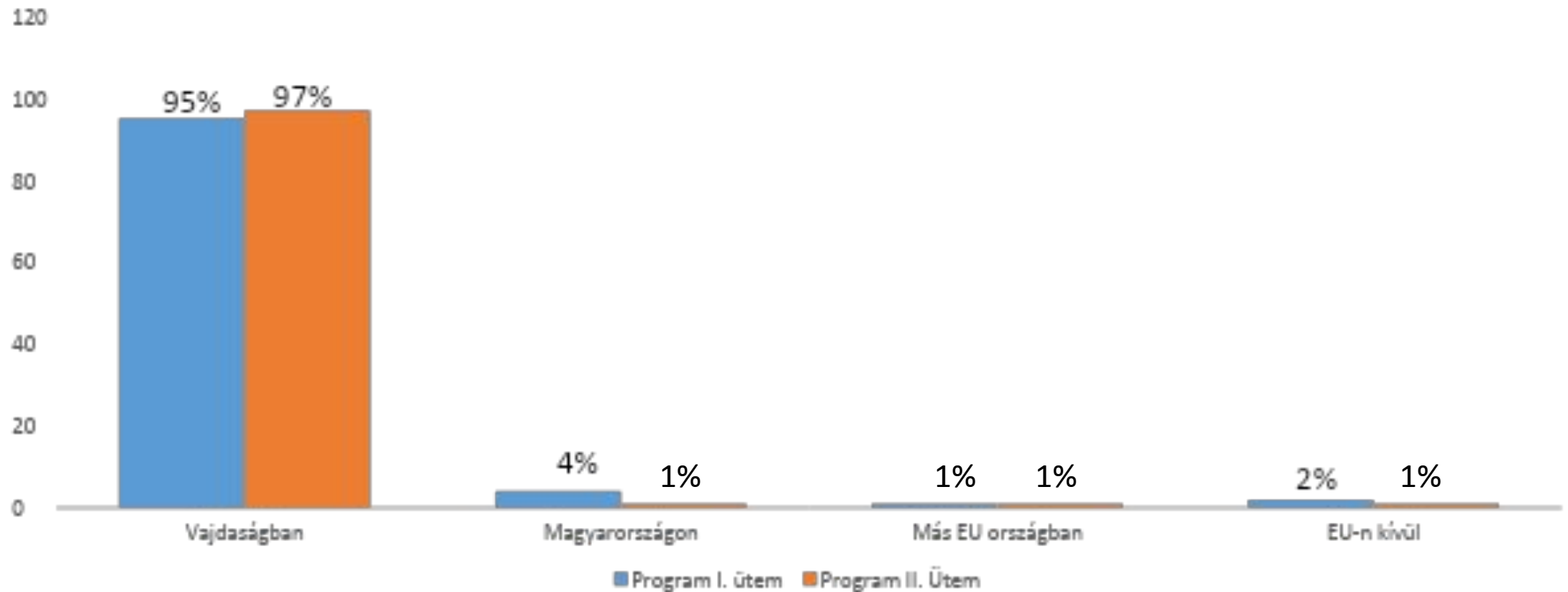
A gazdaságfejlesztési program eredményei a pályázók értékelése alapján (pont max: 12295 pont)

A Program második ütemét követően a pályázók csaknem 100%-a a szülőföldön képzei el a jövőjét.

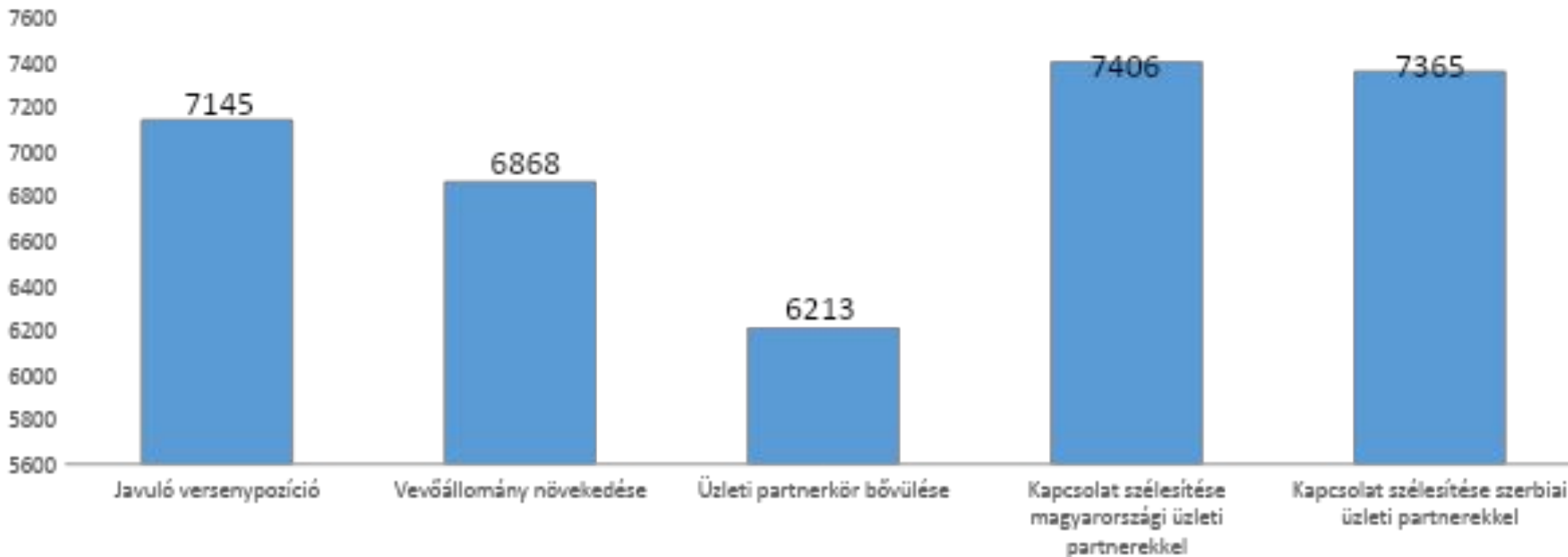
A pályázók hol képzei el a jövőjüket?

A Gazdaságfejlesztési Program keretében a Prosperitati Alapítvány által támogatott projektek a piaci pozíció javulását, ezen belül különösen a szerbiai és magyarországi üzleti partnerekkel való kapcsolat bővülését segítették.

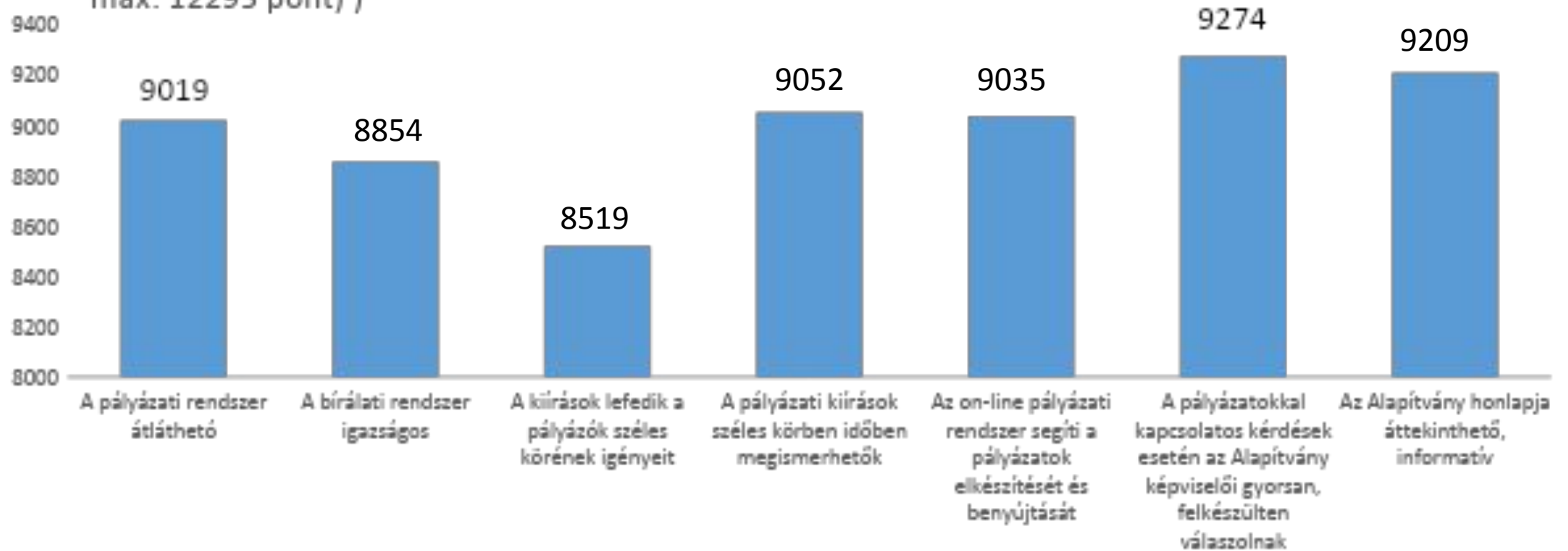
A Pályázók értékelése a fejlesztéseket követő piaci pozíciójukat illetően (pont – max: 12295 pont)

A Prosperitati Alapítvány a pályázók értékelése szerint magas színvonalon látta el közreműködői feladatát

A Prosperitati Alapítvány közreműködésének értékelése a pályázók által (pont – max: 12295 pont))

A kutatás kiinduló hipotézisei beigazolódtak

A gazdaságfejlesztési program sikeresen valósul meg Vajdaságban, jelentős plusz lehetőséget jelent a vajdasági gazdálkodók és vállalkozók számára, egy párhuzamos fejlődési lehetőség, ami hozzájárul ahhoz, hogy ma Vajdaságban előnyt jelent magyarnak lenni.

A gazdaságfejlesztési programnak köszönhetően nőtt a vajdasági magyar vállalkozók és gazdálkodók versenyképessége és megbecsültsége is a régióban.

A programban elnyert támogatás jelentős mértékben hozzájárult a sikeres pályázók fejlődéséhez, javultak a gazdaságok és a vállalkozások eredményei.

A támogatott projektek megvalósításának köszönhetően nőtt a sikeres pályázók, családtagjaik és alkalmazottjaik szülőföldön való maradásának és boldogulásának lehetősége, jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy Vajdaságban képzeljék el jövőjüket.

A gazdaságfejlesztési program megvalósítása a jövőben is kulcsfontosságú a vajdasági magyar közösség számára

Magyar Közgazdasági Társaság

Köszönöm szépen megtisztelő figyelmüket!

Címünk: ELTE Állam- és Jogtudományi Kar

H-1053 Budapest, Kecskeméti u. 10–12.,

Postacímünk: H-1245 Budapest, Pf. 1044

Telefonszámunk: +36 30 934 3603

e-mail-címünk: office.mkt@t-online.hu

Facebook: www.facebook.com/groups/mktinfo

Youtube: www.youtube.com/@magyarkozgazdasagitarsasag